

Suomen EFin puheenvuoro/ mielipide

Onko ydinvoiman sulkeminen Ruotsissa sähkön hinnan manipulointia?

Yhteisillä sähkömarkkinoilla myös naapurimaassa tehdyt päätökset vaikuttavat Suomeen.

Naapurimaiden markkinapäätökset kohdentuvat Suomeen, niin hyvässä kuin pahassa. Siksi onkin syytä huolestua Ruotsin uutisista. Oskarshamnin ydinvoimalaitoksen 1- ja 2 -yksiköiden sulkemista suunnitellaan. Aikaisemmin syksyllä voimayhtiöt kertoivat Ringhalsin ydinvoimalaitoksen 1- ja 2 -yksiköiden sulkemisen aikaistamisesta.

Ruotsissa toimivilla voimayhtiöillä on varmasti syynsä ennen aikaisiin sulkemisiin. Jos kyseiset voimalaitokset olisivat kannattamattomia, ei omistajilla olisi taloudellisesta insentiiviä pitää niitä käynnissä, mikä on ymmärrettävää. Taloudellisesti olisi luontevaa, että nykyiset omistajat myisivät osakkeet tai vuokraisivat voimalaitokset vastuullisille uusille omistajille, joilla olisi tahto käyttää niitä lupaehtojen loppuun asti. Mutta ei, valittu vaihtoehto on sulkeminen.

Onko päätös vähentää sähköntuotantoa Ruotsissa vain ruotsalaisten oma asia?

Vaikka Suomen sähkönhinta onkin nykyään joka toinen tunti erillään Ruotsin sähköhinnasta, on ruotsalaisella sähköntuotannolla merkitystä myös Suomelle. Käynnissä ollessaan ydinvoimalaitokset alentavat kaikkien sähkökäyttäjien sähkölaskua ilman ja tuovat kaivattua kilpailukykyä, sillä ydinvoimalaitosten käyttökustannukset ovat hyvin alhaiset. Ruotsalaiset käyttäjät hyötyvät omasta tuotannosta luonnollisesti muita enemmän, mutta maiden välisten siirtoyhteyksien ja pohjoismaisen yhteisen sähkömarkkinan kautta myös Suomi hyötyy. Toisin päin ajatellen tämä tarkoittaa sitä, että näiden hiilivapaiden voimalaitosten ollessa poissa käytössä on sähkön hinta korkeampi ja sähkölaskumme suurempi.

Mitä, jos voimalaitosten sulkeminen tuo omistaville voimayhtiöille aikaisempaa enemmän tuloja korkeamman sähkön hinnan kautta? Jos kilpailu sähkömarkkinoilla toimii hyvin, ei tämän pitäisi olla mahdollista. Yksittäinen yritys ei omalla toiminnallaan voi merkittävästi vaikuttaa markkinoiden hintatasoon, muuten kyseinen yritys olisi sähkömarkkinoilla määräävässä markkina-asemassa. Mitä yhteiskunta ja asiakkaat voivat tehdä silloin, kun suuret voimayhtiöt yhdistävät voimansa ja tekevät päätöksiä yhteistuumin, kun ne poistavat markkinoilta käyttökustannuksiltaan edullista voimalaitoskapasiteettia, ja nostavat sähkön hintaa?

Onko sähkön käyttäjien rooli vain maksaa uusi korkeampi hinta? Sähkömarkkinat ovat niin erityiset, että niiden toimintaa valvoo useampi viranomainen. Meidän laskunmaksajien on nyt luotettava siihen, että suurten voimayhtiöiden toiminta Ruotsissa pohjautuu terveen kilpailun arvopohjaan. Tämän varmasti varmistavat omalla toiminnallaan myös Ruotsin ja Suomen viranomaiset.

Pohjoismaisten sähkömarkkinoiden edut korostuvat poikkeustilanteissa

Yhteisellä sähkömarkkinalla sähköjärjestelmä toimii kaikkien hyväksi. Tämä korostuu erityisesti poikkeustilanteissa. Sähkötehoa tarvitaan erityisen paljon silloin, kun on poikkeuksellisen kylmää, pimeää ja yleensä työntä. Silloin me suomalaiset sähkön käyttäjät tulemme kaipaamaan markkinoilta poistunutta ruotsalaista ydinvoimatehoa. Mietimme, miten näin on päässyt käymään, kenen olisi pitänyt ennakoita tilanne ja toimia toisin.

Suomen EFi Oy
Pasi Kuokkanen
Toimitusjohtaja